

ВІСТНИК

Української Громади у Франції.

le Message

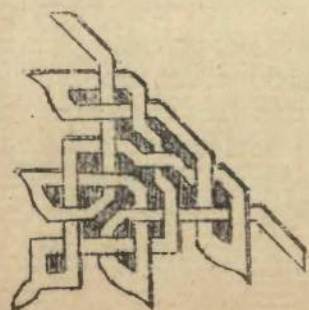
de l'Association Ukrainienne en France.

mensuel

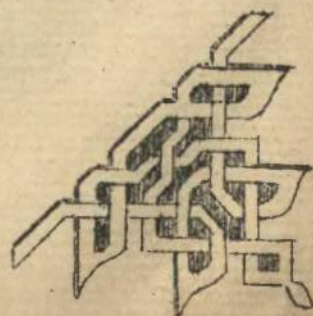
7.62

30-го червня, 1937 року.

Prix: 2 fr.

31, rue des Cordelières
Paris-13^e

У М О В И П Е Р Е Д П Л А Т И: Вістник Української Громади у Франції виходить один раз у місяць і коштує у місяць - 2 франка, а у рік - 24 франка. Окреме число коштує теж - 2 франка. Поза межами Франції у місяць - 2 франка 50 сан., а у рік - 30 франків.

Ради зручності, плату за Вістник Громади у Франції можна надсилати поштовими значками.

А д р е с а Вістника Громади така:

ASSOCIATION UKRAINIENNE EN FRANCE,

31, RUE DES CORDELIÈRES,

P A R I S - 13ème.

ЗМІСТ ВІСТНИКА чега 62.

1. Н А Р О Д Н И Й Д І М	-	33
2. Знімка члена Громади Горбового Івана	-	33
3. Знімка голови Провенської Просвіти Олійника Миколи	-	5
4. Фонд Народнього Дому	-	5
5. Вступили в Громаду	-	6
6. Тисячний член	-	6
7. Микита Шаповал: Схема життєпису /продовження/	-	6
8. Бюлетень "Народних Вістей"	-	7
9. Знімка секретаря Провенської Просвіти Дюдюка Дмитра	-	7
10. Нова організація: Жіноча Громада	-	8
11. Знімка голови Жіночої Громади Бондарєвої Анастасії	-	9
12. Знімка Левицької Марії, члена Ради Жіночої Громади	-	11
13. Провенська Просвіта	-	12
14. Арденська Просвіта	-	13
15. Щербя Текля, скарбничка Жіночої Громади, знімка	-	13
16. Білоруси	-	14
17. Про нашого хруня Василя Бзди-Холошню, вірши	-	15
18. Карикатура	-	15
19. Фонд Друкованого слова у Франції, звіт	-	16
20. Інші пожертви	-	16
21. Нове подружжя	-	17
22. Знімка помершої дружини Бочульського Федора	-	17
23. На пошану помершому	-	17
24. Монбеліярська Філія	-	18
25. Оголошення	-	19
26. Смерть	-	19
27. Від Президії Громади	-	19
28. Часто трапляється...	-	19

ВСЕСВІТНЯ ЗАГАЛЬНА ВИСТАВА В ПАРИЖІ. На цей час Вистава вже цілком закінчена, павільони вже всі повідчиняні. Вистава величава і гарна і в Парижі ще не було нічого гарнішого від неї. Витрачено на неї коштів уже: 1.276.000.000 фр. Офіційно її відчинено 24.У., а замкнена буде 24-го жовтня. Перший місяць, коли Вистава була готова тільки наполовину, відвідало її - 2.370.000 душ.

При поїзді з провінції, найменше за 100 кл., до Парижу на Виставу, відвідачі мають зменьшену оплату їзди колією. І досить значну. Це треба мати на увазі і купувати колійовий білет зі зазначенням, що це ідеться на Виставу. Щодо помешкання в Парижі, то тут на вулиці, де осідок Громади, можна мати кімнату на одну ніч за 4 фр. Також і харчовання недороге. Щоб менш-більш оглянути Виставу, треба для цього найменше 2-3 дні.

ВІСТНИК

УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ У ФРАНЦІЇ.

30 ЧЕРВНЯ 1937 РОКУ

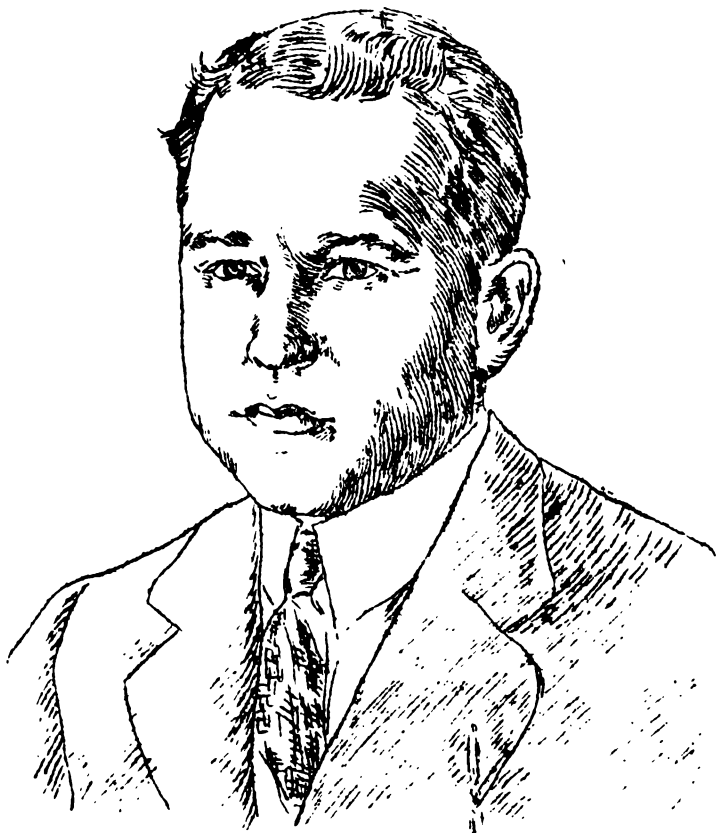
ч. 62.

НАРОДНИЙ ДІМ.

Наші читачі вже знають, як зродилась думка і як пішла початкова акція в ділі будови першого українського Народного Дому у Франції. В попередніх числах Вістника Громади про це вже подавалось. Також уміщено в них і Статут як про саме збудовання Дому так і про творення потрібного для цього Фонду.

А недавно віддруковано окрему відозву в кількості 2000 примірників, що незабаром буде розсилатись по цілій Франції. В ній подано теж цей Статут, описано про справу будови Дому і закликається нашу еміграцію, щоб активно прийняла участь у цьому ділі. В ділі, котре з національно-громадського погляду в життю її має першорядне значення. Подумати: наша еміграція у Франції ось уже 20 років, як тут існує, є численна, бо буде більше ніж 100.000, а вияв її суспільної сили у всіх галузях її народнього життя є надзвичайно малий. Про причини такого невтішнього стану не будемо тут говорити. Бо свого часу на шпальтах Вістника Громади ці причини вже ґрунтовно висвітлено й уважні читачі досконало про них знають. Одне тут зазначемо: в людському життю всякий рух, розвиток та його сила, пізнається, вимірюється й оцінюється

з того, як він буде в суспільно-народньому життю матеріяльн і з у в а т и с я. Досить порівняти матеріяльну сторону українського життя в передвоєнні часи в Галичині й на Великій Україні, кожний відразу зобачить яка то була велика різниця - зато була й велика різниця і в силі укр. руху тут і там. Теж саме можна бачити скрізь на земській кулі, де укр. еміграція розсіяна. В Америці, Канаді і в інших місцевостях скільки є народних домів, закладів, установ тощо, що являють вияв суспільної діяльності місцевих українських колоній і як там високо стоїть і саме укр. життя. В Галичині, по селах, як тільки і можно кожне з них оцінити з погляду укр. свідомости, це з того, як там у кожному з них прийшло до створення читальні, просвіти, кооперативи, народнього Дому. Це саме можно тут у Франції яскраво бачити і на прикладах інших чужинецьких еміграцій: російській, вірменській, жидівській, польській, німецькій, грузинській та інших, навіть таких, що численно надзвичайно малі в по-

Горбовий Іван,
член Громади в Монбеліяр-

ській Філії, котрий склав до Фонду Народнього Дому на його будову 6000 франків - шість тисяч франків. Вродився 10-го березня в 1899 році, родом із села Березка, повіту Доброміль, а вступив у члени Громади 1-го квітня 1931 року. Така вкладка Горбовим Іваном, як 6000 франків на будову Народнього Дому викликало загальне признание і подяку цілої нашої Української Громади у Франції, що в імені її Президія Громади це на цьому місці і засвідчує перед цілою нашою публичністю.

інської кривавиці висмокчує польська і російська системи й обертає це на творення свого життя...

Наша Українська Громада у Франції як од початку так і тепер іде шляхом творення свого укр. життя, творення його матеріяльних основ. Бо всяка праця буває правдива і дійсна, коли вона матеріялізується й тоді вона тільки і не буває порожня.

В поступовому розвою своєї діяльності при такій свідомості і такому розумінню справи, властиво, це й поставило на денний порядок діло збудовання Народнього Дому у Франції.

Ініціативний початок в цьому належить нашій Монбеліярській Філії, членство котрої дало гідний самої високої похвали приклад офірності і громадської посвяти. Це кожний побачить з тих вкладок, що там склали члени до Фонду Народнього Дому, що тут низче у Вістникові вміщується.

Цю ініціативу наша Головна Рада вже одобрива й діло, що ця ініціатива зродила, поклала його за діло цілої нашої Громади. В силу цього ми тут і звертаємось до цілої нашої організації, до всього нашого загалу, до всіх наших місцевих організацій, до всіх і до кожного зокрема нашого члена і подаємо до відома, що від нині, як одне з ударних завдань нашої діяльності нашої Громади, це є завдання будови першого українського Народнього Дому у Франції. Хай від нині кожна наша місцева організація перейметься і сповниться на щодня лишень одною думкою. А це думкою про Народний Дім! Хай у нашій Громаді не буде ані одної філії чи просвіти, котра не вклала б свого уділу до Фонду Народнього Дому! Хай кожний член сповниться гордості, що прийме участь у здвигненню фундаменту під усенародне діло нашої еміграції! Хай кожний не словами, а ділом виправдає свої устремлення щодо укр. справи! Хай кожний член нашої Громади в місцевості, де він пробуває, стане за активного ініціатора в пробудженню місцевої еміграції та викличе з її боку увагу і віддану прихильність до справи збудовання Народнього Дому!

В цьому часі розпочинається розсилка тих 2000 примірників відозви, про котру мова в початку: хто одержить таку відозву, хай всі зусилля прикладе, щоб ознайомити з її змістом усю місцеву еміграцію та в її середовищі активно переведе збіркову акцію на будову Народнього Дому. Бюро Громади має спеціально видруковані збіркові листи, на котрі і можна переводити збірки. По ці збіркові листи звертатись на адресу осідку Громади, звідкіля негайно і вишлється така листа.

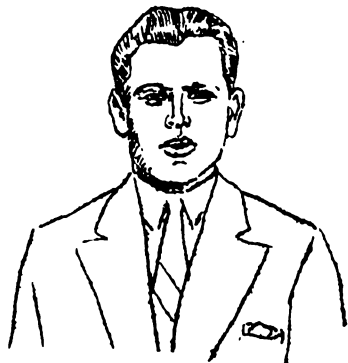
В різні часи до нашої Централі часто звертались люди, запитуючи, що робити і як ввжити свої ошадности? На це наша порада така: на основі Статуту Народнього Дому зі своїх ошадностей вкладати до його Фонду уділи і позички. І це водночас і буде місцем безпеки ошадженого гро-

рівнянню з численністю української, але зматеріялізована суспільна діяльність котрих безмежно більша і багатіша від нашої.

За ці 20 років існування нашої тут еміграції, чого тільки не довелось пережити, бачити і чути. І це все на тему про велике значення еміграції, про вагу і боротьбу її за Україну, про її організаційну на громадському полі працю та діяльність на користь визволення. Про це і зараз скрізь почувеш од тих чи інших людей, що покладають себе за патріотів і активістів. Але як зібрати то все до купи, буде це все ніщо інше, як велика сила великих слів - та більш нічого, як прорік дотично таких людей Тарас Шевченко. Бо в дійсности бачимо, як життя нашої еміграції визискується на польське і російське добро, як ділає їхній прес винародовлення наших людей, як польшизна і русщина десяткує наш емігранцькій нарід і як мільони і мільони укра-

ша так і спомога народній українській справі.

Підносимо тут іще і таку думку. Двоє батьків внесли до Фонду Народнього Дому три тисячі франків і записали кожна тисячу уділами на своїх трое малих дітей. Хай це стане за добрий приклад і для інших батьків і покаже їхню батьківську турботність за дітей вже з малечого віку. Бо як виростуть ті діти, буде для них це й несподівана підпора у тяжких життєвих випадках та й звяже тих дітей до певної міри з українським ділом.

Олійник Микола, член Громади і нинішній голова Провенської Просвіти. Вродився 25.II.1906 р., родом із с.Гуменець, повіту Самбірського. У Громаді з 30.X.1935 р.

Хай справа збудовання Народнього Дому Українського у Франції стане за живу акцію нашої тут еміграції, хай же її увага й енергія довершить це діло, як діло основної підпори для зміцнення і дальшого ведення розбудови нашого тут у Франції українського життя! Покажім, що труди й сила, котрі вклала наша Українська Громада у Франції на зорганізованя тут нашої еміграції, що це не пішло надармо і як вислід з цього хай же і діжде нашої еміграція часу і почує себе господарем у власній хаті! І хай дійде до цього якнайскоріше!

ПРЕЗИДІЯ ГРОМАДИ:

ГОЛОВА ГРОМАДИ - МИКОЛА ШАПОВАЛ,

ЧЛЕНИ ПРЕЗИДІІ: ІВАН БОНДАР, ЛЕОНТІЙ ПАЛАМАР-ЧУК, ПАВЛО СМУК, ПАВЛО ТУРКЕВИЧ.

Ф О Н Д Н А Р О Д Н Ь О Г О Д О М У.

Подаємо стан Фонду Народнього Дому на день 30 червня 1937 року, Фонду, на котрий будується перший український Народний Дім у Франції. До Фонду французькими франками склали:

1. Горбовий Іван	-	6000.00	17. Бабяк Адам	-	1000.00
2. Стрепенюк Константин	-	3100.00	18. Бойко Сава	-	1000.00
3. Коломійчук Степан	-	2000.00	19. Кось Михайло	-	1000.00
4. Чіх Іван	-	1800.00	20. Кольпинський Ростис.	-	1000.00
5. Долішній Іван	-	1500.00	21. Дроздь Федор	-	1000.00
6. Шпак Теодосій	-	1300.00	22. Дармохід Ілля	-	1000.00
7. Герун Пилип	-	1100.00	23. Онисько Степан	-	1000.00
8. Хрипливий Микола	-	1050.00	24. Ожда Осип	-	1000.00
9. Президія Громади	-	1000.00	25. Козолуп Митрофан	-	1000.00
10. Шаповал Микола	-	1000.00	26. Гайдучок Петро	-	1000.00
11. Витвицький Осип	-	1000.00	27. Курдибан Дмитро	-	1000.00
12. Витвицька Одарка	-	1000.00	28. Льонжмезонська Просв.	-	1000.00
13. Витвицький Володимир	-	1000.00	29. Ріжні гроші з Філії	-	822.30
14. Шпаківна	-	1000.00	30. Пожертва Гетанж.Прос.	-	51.00
15. Кухар Федір	-	1000.00	31. Пожертва Лонж.Просвіти	-	50.00
16. Сунак Михайло	-	1000.00	32. Шевчук Микола	-	1000.00
33. Дрібні пожертви у Філії	-			-	60.00
34. Дрібні пожертви в головній касі	-			-	9.00

р а з о м - 39842.30

С л о в а м и: трицять девять тисяч вісімсот сорок два фр.30 с.

ПРИМІТКА: Витвицька Одарка і Витвицький Володимир, це малолітні діти, на котрих вніс до Фонду Народнього Дому уділи по тисячі франків

іхній батько Витвицький осип, а уділ Шпаківни іі батько Шпак Теодосій

ВСТУПИЛИ В ГРОМАДУ: 988 - Доктор медицини Семенюк Юрій, 989. Когут Дмитро, 990. Баран Іван, 991. Симак Федір, 992. Калімон Осип, 993. Сикоринський Микола, 994. Поможек Микола, 995. Синейко Іван, 996. Лисевич Василь, 997. Бондзюх Іван, 998. Балух Катерина, 999. Чухай Володимир, 1000: Чухаївна Ярина, 1001. Чухаївна Ольга, 1002. Чухай Ярослав, 1003. Пілька Григорій, 1004. Панчишин Степан, 1005. Киндзерська Параскева, 1006. Горбовий Петро, 1007. Витвицький Володимир, 1008. Гайдучкова Анастасія, 1009. Бублинський Тимко, 1010. Бублинський Григорій, 1011. Маречко Степан, 1012. Дуда Микола, 1013. Гадяк Микола, 1014. Бурак Осип, 1015. Обушак Микола, 1016. Москвяк Дионісій.

28 квітня 1928 року, коли Громада відбила останню спробу захоплення іі, спробу, що вчинили тоді люди, що тепер ідуть під знаком фашистського «Українського Слова», мала тоді Громада всього 33 члена. З того часу Громада пішла шляхом безвпинного розвитку та розростання, вплив на еміграцію все ширшав і ширшав, все нові і нові повставали іі місцеві організації на провінції, вступ у члени шов не зупиняючись.

День 15-го травня в цьому році позначив собою важливу дату в життю Громади, в цей день як є вписалася в члени ціла родина: батько Чухай Володимир разом зі своїми трома малими дітьми: Яриною, Ольгою і Ярославом.

В реєстрі дійсних членів Громади реєстраційне число 1000 як є припало на п'ятилітню Чухаївну Ярину. Для відзначення вступу тисячного члена, Президія Громади постановила від Громади видати йому як премію Шевченковий Кобзар. Урочисте вручення цієї премії Чухаївні Ярині відбудеться підчас наступного засідання Головної Ради.

МИКИТА ШАПОВАЛ.

СХЕМА ЖИТТЄПИСУ

II.

/ продовження/.

Брат мене привів весною 1892 року на хутір до водяного млина коло села Долинівки, що стоїть недалеко від залізниці, на перегоні між станціями Варваропіль і Алмазне. Щоб прийти до цього млина із Сріблянки, треба вийти на при-донецькі шпилі, по яких стоять високі моголи. Відціль степ, як море. Село Миколаєвка за 25 верст, стоїть у яру. Відтак довго-довго йти - буде слобода Комишуваха, що недалеко від станції Попасної. Вже коло Комишувахи доведеться через залізницю перейти, коло будки. Тут можна полежати трохи і таки дочекатись, як буде їхати машина. Ми лежали в буряні при дорозі і ждали. Машини довго не було...

Проїхала «дрожина» / Дрезина /.

Мусіли йти, бо до-дому ще було далеко. Через Комишуваху перейшли і відтак за кілька верст починалися вже шахти. Вони називалися «Петро-Мар'ївські». Бачили де-не-де «конні шахти». Просто коні бігали навколо і крутили великий барабан, витягали з колодязя землю. Я це бачив і раніш. Мало цікавого. Але саме цікаве: повітряно-дротяна залізниця, що тягає вгорі вагончики з вугіллям. Це було щось надзвичайне: і стовпи, і вагончики і їх паристий рух: зустрічались і розминались. Ми довго промарнували часу, досліджуючи дротяне чудо.

Потім зійшовши з гори, перебрели Луганку / і тут була вона / ми

Тут у Франції свого часу найдужчим організованим апаратом винародовлення, русщення й польщення, нашої еміграції був лихозвісний Сугуф на чолі з Боршаком Ільком. З минулого літа пішло де-яке оживлення від-умершнини колишнього Сугуфу. Як майстри на всі руки в обдурюванні лю-

ДЮДИК ДМИТРО,
секретар Провенської
Просвіти від початку
її заснування 20-го
січня 1935 року. Вро-
дився 9. IX. 1899 року,
родом зі села Розгір-
ча, Стрийського повіту.

дей, сугуфівці на цей раз занехаяли свою звиклу гостру фразеологію і в березні цього року з пісню програмою і під пісним назвиськом за-ложили свою організацію: Об'єднання українських емігрантів у Франції, або в скороченню: ОУЕФ, під титулом котрої і повели роботу, видаючи й свій орган: „Наше Слово“.

Але вже не такі часи. Люди, що прийняли його програму і пішли в нього, скоро розпізнали, що зі споду ця організація добре смакується польською олією з польського бідону: „Дзенніка Людового“. Це й стало за причину неспокою і за-бурень в ОУЕФ, за короткий час унутрі його по-чалась точиться боротьба, боротьба за узалежнен-ня ОУЕФ від польського керівництва та поло-нофільства де-кого з його провідників. Під зна-ком цієї боротьби, і то в дуже гострих формах, і переходить тепер усе життя ОУЕФ, як це можна бачити з кожного числа „Нашого Слова“.

Очевидна річ, що де є чужинецька рука і за-лежність од неї, тяжко щось там удіяти і на-правити. Це як є і видно на ОУЕФ, де опозиція при-няла розміри значної більшості, але котра нічого не може вдіяти й ви-жити з нього полоніфільський курс. Це врешті і привело, що противники польського проводу в ОУЕФ стали на самостійний шлях. 30 минулого трав-ня зявилося перше число органу опозиції „Бюлетень Народних Вістей“, на-званий тому так, що за якийсь час, як створиться своя окрема органа-ція, котра й почне видавати свою газету під назвою „Народні Вісти“. В

прийшли полем до млина.

Річка Луганка текла здалеко, розчачнулася двома рукавами, обгор-нула „острів“, на одному з рукавів був зроблений ставок, гребля і млин.

Коло ставка стояла одна неогорожена нічим хата, розділена на дві половини: в одній жив польовий об'їзчик, а в другій мирошник пана До-линського. Недалеко від млина починався величезний панський сад, що тя-гся, мабуть, аж з пів версти, де був панський двір і село, ще недавно крі-пацьке - Долинівка.

Від хати глянувши направо - за версту величезний насип залізниці, просто - Долина річки Луганки, а ліворуч - гори і на їх шахти. Одну з шахт звали „Шарлота“.

В цій хатині, що стояла неогорожена на белебені, відкрита всім вітрам, я прожив три роки.

Тут вперше спалено мое перше добро - бібліотеку.

Річ у тім, що я „збирав книжки“ всякими способами. Це були казки і життя святих. Я вже мав „Бову Королевича“, „Єруслава Лазаревича“, пізніш здобув „Гуака“, а з житій: Варвари, Георгія Побідоносця, Пан-телимона цілителя, Миколая. Ще не мав лише життя свого святого - Ми-кити і був засмучений, що його ніде нема - очевидно, він був не такий вже прославлений, що про нього навіть книжок нема.

Правда, коли я здобув якось „Четві-Мінеї“, - то там знайшов, але щось дуже мало, хоч і дуже втішне: мій патрон був великомуче-ник - це єдине, що я ставив високо у святих. Марія Єгипетська, Дани-їл Стовпник і багато інших - вони були славні, вони були святі, але ви-ликомученики все таки були кращі, бо їх розпинали, їх у темниці до ле-вів кидали, їх на а р е н у виводили, їх до стовпів вязали і підпа-

першому числі «Бюлетеня» під статтями і дописами та як провідних людей опозиції можна бачити такі імена, як: Ференц Степан, Страшовський Іван, Урбан Михайло, Васильчук Петро, Чугайда Михайло, Войтович Омелян, Котюк Іван, Гуцуляк Константин, Лоїман Семен, Семенюк Іван, Кандяк Олекса, Шевчук А. Здоліни Петро, Олійник Петро, Білик Осип, Муницький Іван, Федорчук М. та багато інших.

Ці статті й дописи з місць ясно відбивають у «Бюлетені» настрої й ідеї опозиції та шлях, котрим вона простує. А це: організація українського робітництва на місцевому ґрунті, в рямцях французських можливостей, засади: самовистарчальности, самодіяльности і самобутности, заперечення орієнтацій на чужі сили й чужі чинники, боротьба з винародовленням еміграції, культурно-просвітна праця, моральне й матеріальне його піднесення, поборення українського фашизму в еміграції і заступлення ідеалу об'єднання всіх українських земель в одну соціалістичну Республіку.

Ця програма, як бачуть наші читачі, є дуже зближена до програми і засад нашої Української Громади у Франції і показує, що дух самодіяльности і самобутности зростає в еміграції, новим свідомством чого й є перше число Бюлетеня «Народних Вістей». В цьому відношенні й з цього погляду і вітаємо його появу та побажаємо йому успіху в праці під прапором цих засад, що тут наведено.

Н о в а о р г а н і з а ц і я .

ЖІНОЧА ГРОМАДА. Одним із зворотних пунктів в розвою нашої Української Громади у Франції був мент відколи до неї стали вписуватися у члени жінки та дівчата. З того часу наша організація стала набирати характер уже всеукраїнського й всеемігрантського значення у Франції. Правда, жіноцтво, як і скрізь, так і наше емігрантське, позначається великим консерватизмом і щоб його зрушити до суспільної й організаційної праці, скорше скелі зрушиш ніж прихилеш його до цього. Але така скеля вже зрушена й в нашому житті. На цей час по всіх наших філіях буде начислятися жінок і дівчат членкинями до сотки. На підставі нашого Статуту члени можуть творити собою самі ріжноманітні угруповання в залежності лювали, а вони все-таки не корились царям і ігемонам, вмєрали мучениками.

Юрій подобався тим, що на коні їздив і дракона вбив. Це мені подобалось дуже.

Цілий світ новий одкрився мені в цих переживаннях. Я був релігійний більш ніж уся родина і любив висловлюватися, «як. святі говорили». Світ фантастики і неправди, але перші основи моральної правди я пізнав з життя святих, а заповіти боротьби-з казок.

Літом ходив на поденну роботу на поле, заробляв по 15 коп. у день. З 5 год. ранку до заходу сонця. Любив «полоти хліб», цеб-то, виривати бур'ян на нивах. Цілий день не був дома, блукав аж за 3-5 верст, обідав хліб, сало, огірки тощо. Вертався до-дому весь ніби п о б и т и й: спину різало, ноги боліли, аж п'яти горіли. В серпні вже ходив на шахти: робив «зверху», біля коксових пічей сортували діти кокс, викидати геть «трухлявий», а залишати важкий, блискучий на переломах. Від цієї роботи дуже кривавилися пучки на пальцях. Я взнав цілий процес коксування і по кольору огню в печах угадував, чи вже кокс готовий чи ні. Тут я заробляв по 20 коп. в день. За тиждень «руб двацять».

Чистив і парові казани. Коли багато накипить в їх «накипу», тоді вода з них випускається, охолоджують їх, а хлопці влазять в їх в середину з «олінахтовими» лямпочками і маленькими молотками, як ніби сокирами оббивають «накип». Це тяжка робота: гаряче, нема чим дихати, лямпочки багато коптять, в роті й носі чорно. Поробиш годину, а потім вилазиш на п'ять хвилин набратися свіжого повітря, перевести дух. Тут працював уже 12 годин: од 6 до 6 годин. Одержував 25 коп. в день.

У вечері йшов до-дому - версти 3, аж до млина. Мріяв про життя

від територіяльних, професійно-суспільних та інших особливостей. Немає чого казати, що цілий ряд особливих властивостей і певна спільність цих особливостей зв'язує між собою відокремлено від мужчин і наших членинь: жінок і дівчат. Думка про те, щоб члениньки сформувались у свою спеціальну жіночу організацію, ця думка вже давно давала себе чути. Лишень велика роскиданість та малочисленність жінок члениньками у філіях, це і ставало все на перешкоді до здійснення цієї думки. Але коли в останньому році вступ жінок і дівчат у Парижі та його околицях став збільшуватись, ця думка все частіше стала приходити на денний порядок нашого життя тут коло Централі. На Латинський Великдень 28.III. в помешканню осідку Громади зібралась група члениньки і під проводом дружин голови Громади і головного секретаря заснували Ініціативну Групу для заложення жіночої організації. Ця Ініціативна Група повівши підготовку, на неділю 18 квітня і скликала Установчі Збори. Відбулися вони у невеликій салі в кавярні: 32, Авеню де Гоблен. По обіді зібралось у цій салі з двадцятку жінок і дівчат і також кількість мужчин, переважно членів Централі та представників Паризької, Біякурської і Корбейської філій.

БОНДАРЕВА АНАСТАСІЯ, голова Жіночої Громади, дружина Головного секретаря. Членинькою Громади з 3.XI.1930 р., родом із села Ветлин, Ярославського повіту.

В імені Ініціативної Групи гр-ка Анастасія Бондарева, дружина головного секретаря, відчинила збори, сказавши коротку промову привітання для присутніх і висловила надії на успіх зборів, після чого присутні проспівали: Ще не вмерла Україна... Після співу від Президії привітав збори голова Громади Микола Шаповал, а відтак за чергою вітали і проголошували побажання розвитку і успіху представники від філій та окремі промовці. Далі забрала слово гр-ка Антоніна Шаповалова і в довшій промові окреслила цілі і зміст нової жіночої організації. В короткій зміст цієї промови такий:

- В Укр. Громаді у Франції є вже зареєстрованих до 100 члениньки, але еманация Громади охоплює до яких 300 жінок, що частково ділають як активні члениньки, хоч і не є зареєстровані в

святих: що сталося з святим, коли його ввергли в темницю. Бо ввечері я вечеряв, трохи читав, але так бував зморений, що засипав за столом, за книжкою.

Так от одного разу мене читання й покарало. Я не ходив на поденщину, бо був залишений дома, щоб працювати на огороді. На острові, між вербами у нас був огород. При хаті не було, а за пів верстви на острові. Мене посилали було самого «кубахи підгортати». Хіба може що бути краще, як остров, верби, огороди по-між ними. Я довго оглядав острог, потім трохи підгортав, але все таки цікавість переборолала: у мене в кишені було кілька нових житій святих. Я читав їх з таким захопленням, що незчувся, як в після обіду, вже в полудень, прийшла мати на огород, гукала на мене, лаяла, бо я нічого за день не зробив. Святий Миколай був гарний святий, але кубахів не поміг підгортати.

За те згоріли у вечері всі мої книжки в печі, куди їх на рогаці всунула мати, «бодай би вони показалися», і я щоб «сказився» і Бова Королевич.

Цей випадок був для мене драматичною пригодою. Таку пригоду я ще раз пережив через три роки.

Чи треба «бідним дітям» учитися читати? Ні, не треба, бо книжки до пуття не доведуть!

«Он Дріманив і Таганів училися у Лисичому / Лисичанське / у якийсь школі, де на панів вчать, та вони там були викололи цареві очи на партреті, то їх як посадили в кам'яні мішки, то вони відтіть і не вийшли.»

Громаді - це жінки й сестри членів Громади. Ці жінки нечлен-кині в стосунку до Громади і взагалі у відношенню до громадської діяльності розпадаються на дві нерівні частини: - одні, більша частина, співчувають і радо допомагають своїм чоловікам у цій діяльності, а другі - не співчувають, перешкоджають їм у цій діяльності, взагалі стоять оддалено від якихось організацій і намагаються відтягнути і своїх чоловіків і замкнути їх у вузькі рямці інтересів родини і заробітків.

Причина такого поступовання жінок лежить у загальній некультурності або просто темноті жінок, а також і у дуже малій свідомості українській і громадській таких жінок, що як би були більш освічені, то і думки і поступовання мали б інакші.

Далі прелегентка зясувала ролі жінки у життє, зупиняючись на ролі жінки-матері і виховательки дітей. Темна, некультурна мати не може виховати культурних свідомих громадян. Перші враження дитини, що вона має від своєї несвідомої матері тяжко відбивається на майбутньому житті такої дитини і навіть школа, хоч і яка досконала, не зможе витерти тих хибних, дивовижних забобонних вражень першого материнського виховання. Консерватизм у життє загально також можна пояснити консерватизмом, несвідомістю і некультурністю жінки-матері, товаришки чоловіка і творця родини. А родина, це є підвалина, основа суспільства.

Отже, маючи це все на увазі й окремо укр. жінку, група жінок-членкинь Укр. Громади у Франції і задумала організувати жіноцтво і поставила собі завданням у першу чергу боротись зі загальною темнотою жінки-українки і то в Достатному розумінню: вчити читати і писати по українському, боротись серед жіноцтва за свідому жінку у громадському і приватному життє. Виконуючи сумлінно наші завдання, Жіноча Організація безсумнівно дійде своїх цілей, а саме: буде мати членкинь сповнених гідности жінки-людини, буде мати жінку-громадянку свідому завдань працюючого українського народу.

Жіноча організація має заснуватись на Статуті Укр. Громади у Франції як і Жіноча Секція, бо загальні цілі і завдання Жіночої Організації є також саме, як і Громади, то-б-то: боротьба за демократизм у життє, справедливість, рівність, за поступ і за повне визволення українського трудового народу.

На закінчення прелегентка зазначила, що визволення укр. трудового народу не зможе бути без свідомої, культурної жінки-українки і коли хочемо визволення України, коли ми про це скрізь і завжди говоримо і

=====

Що за кам'яні мішки?

"Там он барішня псаломшикова сиділа кілька літ, а привезли її відтіля - вже з розуму зійшла."

Я пригадую ту сріблянську «барішню» псаломшикову: ходила людина неземної краси / мені так здавалось / «якась чудна», балакала до дітей, а ми розбігались, як горобці від неї - «вона сиділа в кам'яному мішку і з ума зійшла». Я дуже боявся її. Як ішла вулицею, я тікав, перелітав через тини і ховався в бур'яни, пильно стежучи крізь щелини, куди вона йшла.

Мати казала, що вона добра, хоч і в кам'яному мішку була. Один раз мати ходила до псаломшика і брала мене зі собою. Один з жадливих днів у моєму життє. Мати в дворі з «барішнею» балакала, а я за двором сидів, бо боявся входити.

Барішня подарувала матері щось в-роді тонкого, плетеного шарфа, що носила на шиї, спустивши кінці через груди аж по коліна. Мати казала, що мені. Я довго боявся його надівати. А коли надів, обгорнувши шию тільки раз, то чув, що шарф чимсь п а х н е. В кам'яні мішки садовили тоді, коли «пани царя вбили».

За що вбили? За те, що цар волю мужикам дав. Про це в нашій хаті і під млином, у вечері, коли «завозяне» / ті, що приїздять хліб молоти / варили на дворі галушки, сиділи навколо вогню навприсядки і чвіркали на огонь.

Особливо багато про кріпацтво розповідав дід Трохим, високий, ста-

коли широко цього хочемо - то в першу чергу борімся за свідому, гідну жінку, товаришку, приятельку, помішницю, жінку-мати, виховательку нашого майбутнього покоління.

Отже, в дорогу до тієї нашої мети, до тієї нашої жінки-виховательки!

Збори з увагою вислухали цю промову й одобривши її, далі вже пішло обговорення організаційних справ, вияснення тих чи інших положень статутарних, по вичерпанню чого всі присутні одногolosно постановили про засновання жіночої організації під назвою: **У к р а ї н с ь к а Ж і н о ч а Г р о м а д а**: Філія Української Громади у Франції.

Органи керування вибрано в такому складі: **Рада**: Бондарева Анастасія - голова, Шаповалова Антонина - секретарка, Щерба Текля - скарбничка та Левицька Марія; Ревізійна Комісія: Зембеля Анастасія, Туркевичева Софія і Степанчак Катерина. А судові справи покладено на Головний Громадський Суд.

Після виборів заслухано й одобрено проект відозви до укр. жіноцтва у Франції, котру в наступному числі Вістника і вміститься. По цім іще точились розмови на технічні і біжучі справи, обговорювались різні пропозиції щодо близької і дальшої праці і перед закінченням всі проспівали: Не пора, не пора... після чого А. Шаповалова в імені вибраної Ради сказала: - Рада Жіночої Громади свідомо тих труднощів, що зустрине на шляхові у своїй дальшій діяльності, як збоку різних політичних орієнтальників, яких не бракує на місцевому ґрунті, а також баламуцтво різного роду і всіялких перешкод, як впрочім і кожна правдива укр. організація. Але взявши собі завдання цілком свідомо, буде йдти хоч і помалу, але непохитно до мети і в добрій надії досягнути свого.

Рада Жіночої Громади в імені всіх членкинь вітає з цілого серця організації працюючих жінок, що стали до бою за свідому культурну укр. жінку, жінку-громадянку як у старім краю так і в новім.

Ми вдоволені і щасливі, що стаємо поруч з ними і бажаємо організаціям і окремим працівникам витривалості, сил і успіху в досягненню цілей.

За розвиток і поглиблення громадської свідомості жінки!

За збільшення і поширення організації працюючого жіноцтва!

рих чоловік, сторож у панському саду. Коли мужики під панами були - це страшне щось, а цар мужиків "ослобонив" од панів, пани ж за це й вбили царя. І тоді багато тих, що книжки читають, садовили в кам'яні мішки.

Я страшно був здивований: хіба можна з камню мішки робити? Як їх роблять? І хіба людина може влізти в мішок? Ці питання були натуральні, бо я знав, що таке м і ш о к - що-дня бачив мішки у млині.

І хоч тих, що книжки читають, садовлять у камінні мішки, але я божевільно любив читати книжки.

У матері йшла боротьба: добре, коли б я був грамотний, але ж із-за книжок кубахи не підго-ртає та ще може і в кам'яний мішок попасти, як оттой Дріманив чи Таганів.

І мою бібліотеку спалено! Це був нечуваний удар. Я тремтів і плакав з одчаю. Мій світ: моїх богатирів і моїх святих спалено.

ЛЕВИЦЬКА МАРІЯ,
член Ради Жіночої Громади. Вступила до Громади 4. IV. 1937 р. Родом із с. Дубб'я, Бродського повіту.

Вітаємо також і „Жіночий Голос“, що одиноку часопись для працюючого українського жіноцтва і бажаємо йому розвитку й міцности.

Підчас Установчих Зборів першої української жіночої організації у Франції відбулось і фотографічне зафіксування цих зборів. Фотографія випала дуже гарно. Кожний цю фотографію може набути з Книгарського Кіску Громади.

Наступної неділі 25.IV.в осідку Громади відбулось перше засідання Ради Жіночої Громади, котре перейшло у залагодженню та вирішенню усіх належних технічних і організаційних справ нової організації.

На український Великдень 2.V. Жіноча Громада в помешканню Централі влаштувала успілку товариський великодний обід, в котрому приняло з двадцятку людей участь, переважно з оточення Централі. Ці товариські сходи перейшли в святочному настрою, з піднесенням, весь час було повно жартів, співу, деклямацій та забав.

Пр о в е н с ь к а П Р О С В І Т А.

ФРАНКОВЕ СВЯТО. В неділю на Зелені Свята 16.V. нова скромна саля зібрань Просвіти на передмістю Провена переповнена вщерть українськими робітниками і робітницями, що зіхались з повіту. Справляються обходни Франкових роковин. Саля прибрана, прикрашена портретами, а між ним і Франковий портрет у вишиваних рушниках, прапором і гербом України. На салі тут і голова Громади, що того ж дня в товаристві голови Просвіти Миколи Олійника і Романа Гіся, всі трое прибули з Парижу, прямо з весілля в Паризькій Філії і членів Гладина П. і Гембари Катерини. А найбільша несподіванка: з Труа, з тамошньої Просвіти, повідомляли, що звідтам прибудуть іяні представники, але ніхто не покладав собі і в голову, що звідтам, з такої далени, та приїде цілий укр. хор, 12 людей.

Після відчинення Свята, співу: Це не вмерла Україна..., пошановання памяти І. Франка вставанням і хвилиною мовчання, виголошених привітальних промов Головою Громади і представниками від філій, гр. Пона Михайло зачитав реферат про Франка та його життя, а голова Громади виголосив

Мати мені здалась найлютішим ворогом, а її розмови про „камінний мішок мене ще більше дражнили.

Що мені камінний мішок? Ну, й сидітиму в йому. Сиділи ж святі в темницях, але ігемонів не боялись...

Я готовий був на все, аби вернули мені мої книжки!

Але не вертались вони.

Я почав знову збирати їх. На це був такий спосіб. Завозяне, мелючи хліб, жили іноді по два-три дні коло млина. В-літку вони ночували просто на возах, а в-осени і в-зимку у нас в хаті, в млині, в об'їздного. Вони любили, щоб я їм читав.

За читання іноді давали „хліба від зайця“, іноді „завязку“ / гарна матузочка, якою мішки завязують /, а іноді й гроші: три коп., пятак, а іноді й копійку. Я почав з б и р а т и гроші.

Як приїде котолуп чи щетинник, то я в нього купував книжки, що було цікаве. У ганчурників вимінював за ганчірки. Коли не було „ганчірок“ а приїздив ганчурник, то ріжними способами з сорочки робилась ганчірка і тоді йшла в обмін на Барвару великомучиницю.

Знов у мене зявилися старі знайомі: Георгій Побідоносець, Пантелимон-цілитель, Варвара, Катерина, зявився Зосима і Саватій, Антонин-римлянин і навіть Феодосій печерський.

Хоч у камінному мішку сидіти, по правді, й не хотілось, бо можна було вмерти або зійти з розуму, але підпарений читанням, я почав навіть мріяти про це. Ну, сяду, але я скажу ігемонові... скажу так, як говорили справжні великомученики, що він невірний, идолопоклонник...

З жалем, я довідався незабаром, що й цар, і пани, і ігемони в бога вірують і на церкви жертвують. Що-б, власне, я міг закинути? Мені трудно

гарну, зрушуючу пропам'ятну промову, спочатку про значення визначних людей взагалі у життю народів, відтак про становище на Україні до появи Франка і про значення вже самого Франка у життю укр. народу, а зокрема про значення його в розбудженні і організації працюючих мас у Галичині. Промову голови Громади закінчено загальним і хоровим співом: Не пора, не пора... а далі черга за черго відбувались співи хору, промови, співи загальні і сольові, деклямації. Особливо гарну і змістовну промову сказав Гісь Роман, відповідь укр. реакції, що так очорнює і поборює розвиток і поширення Франкового діла в укр. народів. З деклямаціями виступали: Рокицький Д., Зборовська Марія, Кобильник Г., Олійник М., Томашівський, Рокицька Ганна, Мриглюд Петро, Пона М., Глова Ганна, Охоцький Володимир. Де-котрі виступали по-двічі. А Томашівський виступав зі сольовим співом.

А найкраща частина, це виступи і співи хору Просвіти в Труа під управою Томашівського, що крім народних гимнів, проспівав цілий ряд революційних, народних і козацьких пісень, безмежно зрушивши і очарувавши красою й насолодою гарного співу присутних.

Перейшло Свято з піднесенням і оживленням, салю безперестанку переходили хвилі радісних і гучних оплесків. По свідочтву місцевих людей, у Провені ніколи таких численних, великих і гарних укр. зборів не було, як на цей раз.

Підчас перерви тут у закутині одної вулиці відбулось спільне сфотографування більшости учасників Свята.

По скінченню Свята в 6 г. 30 хв. публіка залишалася тут же на селі, а вечором одбулась спільна вечеря гостей з Труа з провідними товаришами провенськими. Перейшла вона в гаморі, в беспереривних співах та жартах, а по вечері відбувся імпровізований бал-забава, що тривав через цілу ніч зі співами, танцями та забавами.

АРДЕНСЬКА ПРОСВІТА.

16. У. Просвіта зорганізувала в містечкові Аттиньї укр. збори і запрохала представника з Централі. Поїхала туди

було сказати відповідну промову, як говорили великомученики. А щодо левів і тигрів, то батько казав, що у нас їх ніде нема. Десь у пустинях є, а в нас нема Були та вивелися.

Чому? Може їх тепер нема, бо всі вірують в бога, оприч жидів та циганів. Це не нашої віри. Идолопоклонники.

Мені здалося, що в темниці тепер не кидають, леви та тигри святих не розривають. Зрештою, тепер уже святих нема. Вони були тоді, коли ще віра в бога починалась, коли идолопоклонники не хотіли вірити, а святих мучили. Святі через те і ставали великомучениками. Нарешті я прийшов до думки, що посидівши в камінних мішках, святим не можна зробитись, бо взагалі святих тепер вже не буває. Вони всі вимерли, ще тоді, як позамучувано.

Все ж таки я про них читав з насолодою і часто, так що вже вмів про

ЩЕРБАТЕНЛЯ,
скарбничка Жіночої Громади, у
Громаді з 21. III. 1937 р., ро-
дом зі с. Дубб'я, пов: Броди.

кожного розповісти.

Говорили у нас в родині по українському і я про святих оповідав меншим хлопцям по-укр., але особливо цікаві слова їх переказував по руському чи іноді навіть по славянському. У нас був великий псалтир у чорній шкур'яній оправі. Це єдина батькова книжка, в якій на одній порожній сторінці батько записував хто з нас коли вродився. З голосного

ди дружина голови Громади - Антонина Шаповалова. В Арденському департаменті нема ані одної місцевости, де українці замешкували б купно, все розкидано по далеких фермах. Тому й зіхалось усього членів і нечленів всього 40 людей. Підчас зборів нічого особливого не відбулось, А. Шаповалова виголосила довшу промову, говорила на тему чому й як мають організовуватися українці, подала інформації з життя і діяльності цілої Громади. Промова справила сильне враження на присутніх і скріпила Просвіту, котра чулася не дуже сильною. Тут же вибрано на секретаря Білоцерковця. У вечері розпочався баль-забава, що влаштувала Просвіта, на котрий прибуло багато французів, звище сотки. Баль перейшов гарно й настрове, відбулися загальні й хорові співи, співи солё і деклямації.

Б і л о р у с и .

Землі білоруського народу також, як і українського, розшматовано між Росією й Польщею, на них також лютує окупація цих двох держав, що й спричинило масову еміграцію білорусинів на чужину. У Франції, як начислюють самі білорусини, - буде їх понад 35.000. Переважно це селяни із-під польської окупації. Національна свідомість у них на дуже низькому шаблі й тутешня їхня еміграції сильно десятикується розідачними діланьями польських і російських чинників. Одначе, за дуже явні імперіялістично-асиміляційні тенденції поляків і росіян починають розчиняти очи і білорусинам. В цьому році в Парижі завязалась перша організація білоруських робітників під назвою: "Хаврус", сказавши по нашому: Єднання.

Як на перші початки, справи "Хаврусу", видко, пішли не погано. Крім паризького осередку, почали завязуватись філії і на провінції. Почав "Хаврус" видавати й свій орган під назвою: "Бюлетень". Вже вийшло його два числа. Після змісту цих двох чисел видко, що серед білоруської тутешньої еміграції маються й добрі культурні сили.

Будемо бачили, чи білоруські робітники витопчуться на свій незалежний шлях чи завязнуть у морі багна польського та російського великодержавницького шовінізму, оповитого сьогодні модерною покривкою "інтернаціоналу", котрим послуговуються як гарною зброєю для ополячування чи русифікування мало свідомих білоруських селян. Польська політика дуже хитрувата, поляки зуміли запрягти білорусинів тут у роботу з доброї волі, котру в Польщі робилось би з примусу, а власне: полонізуватися. Часто, розїздаючи по провінції, можно напотикати білорусинів, котрі з більшим завзяттям організують польські школи ніж самі поляки, та в цих школах і полонізують білоруських дітей.

Ми з великою ширістю й сердечністю привітали б білоруську еміграцію, щоб вона більше зорієнтовувалась би на власні сили і шла за прикладом інших уяремлених народів тим шляхом самостійного визвольного руху, який тільки й приводить до конечної мети. А особливо з українським, історично котрий так сходиться з білоруським, що тільки посилить обидвох.

=====
читання мати навчилась тільки одного слова "аще" і вживала його тоді, коли лаяла нас:

"а ще" будь ти трижди проклятий".

Я помітив, що слово це вживалось якось не до речі. Особливо, коли я читаю без одриву, стежу за подіями, які мене хвилюють, а тут треба бігти свиню вигонити з огороду. Не хотілося. Мати казала раз, другий, третій, я відповідав "та зараз" вшнипившись у книжку, тоді у матері терпець уривався і вона кричала:

"аще, аще будь ти проклятий, щоб ти сказився, чи тобі позакладало" і...

Я тікав од качалки або чаплії.

/ далі буде /.

ПОШИРЬТЕ ВІСТНИК ГРОМАДИ, приєднуйте передплатників для нього, збирайте й надсилайте адреси!

ПРО НАШОГО ХРУНЯ ВАСИЛЯ БЗДИ - ХОЛОШНЮ.

/продовження/

А мій батько Міхал звався,
Сина має Василя,
Як ляхи його картають,
Оля, оля...оля, оля....

Іду я вулицею,
Стоїть там крамниця,
Іде Василь з «Тегодніком»,
Спотикає Гриця.

Здоровляться вони оба:
- Здоров був, краюне,
Що чувати новенького
У тебе, мультгане?

- У мене новин много,
Василю краюне,
Наші хруні подуріли.
Тай стали биками.

Одержав я листа з дому,
Це гарні новини,
Замикають ляхи школи
Ще й кооперативи.

Що ти несеш під пахою
Такого багато?

- Я продаю «Тегодніка»,
Куп себе, маш нато!

А по польськи він говориць
Як віл у кариті.
- Обертайся ти, хруняго,
Як горох по ситі!

Пішов Василь на забаву:
Тож була гучача,
Єстем з села Петроковець,
З повіту Бучача.

Користають ляхи з хруня,
Як жиди з гамана,
Бо стій мають ляхи хруня
Дурного мультгана.

То наліво, то направо
Його обертають,
Василь скаче коломийки,
Ляхи го питають:

- Ти єсть поляк з Малопольськи,
Добрий халуяга?
Дай найбільше таких хрунів,
Як Василь чортяга!

- Я вродився в Петриковцях,
В Бучацькім повіті,
Іду разом з поляками.
То так на цім світі:

З несвідомих українців
Ворог користає,
А свідомі українці
В лиху проживають.

От дивіться, добрі люде,
На тоті руїни,
Бо ж самі українці
Против України!

Бо така то є комуна,
То це наша справа,
За Україну ані слова,
А Москва - Варшава.

Василь радісно підскочив,
Злапавсь за підбоки,
Ляхи гладять по камусці,
А то в них, то в щоки.

Гладять його по бочільці,
Говорять з допросом:
- Як що скажеш проти Польські:
То запореш носом.

Бо така то є комуна,
Всюди в користь Польські,
Дай ім більше наших хрунів,
Як Василь Холошня.

України не було,
Василь так говорить,
Тільки Польська є держава,

Вона все поборить.

України й нема
І бути не може,
Тільки Польська завоює
Аж под Чарне Може.

От дивіться Українці,
Який хрунь бичула,
Що насиплять ляхи в бочку:
То й носить наш мула!
/ далі буде/.

ОЛЕНКА ХОМІВ.

ФОНД ДРУЖОВАНОГО СЛОВА У ФРАНЦІІ.

Склали пожертви:

1.	Згідно публікацій у попередніх Вістниках Громади	-	6318.45
2.	Збірка на придбання словника Ляруса в ознаменування 50-тиліття голови Громади, котра з постанови Головної Ради зачислена в окрему рубрику Фонда	-	2514.25
3.	21.VI. 1937 року - пожертва Шмотолохи Андрія на словник Ляруса	-	12.00
4.	19.II. 1936 року - Романишак Іван, пожертва на Фонд	-	10.00
5.	5.III. 1936 року - Предчишин Максим	,,	5.00
6.	17.IV. 1936 року - Свіца Едуард	,,	5.00
7.	3.VII. 1936 року - Паламарчук Леонтій, податок на маш.	,,	20.00
8.	24.VII. 1936 року - Цепеняк Василь, пожертва на Фонд	,,	75.00
9.	18.XI. 1936 року - Командзєрський Микола	,,	5.00
10.	28.XI. 1936 року - Олійник Микола з Провену	,,	5.00
11.	28.XI. 1936 року - Гісь Роман	,,	5.00
12.	15.XII. 1936 року - Кубай Федір	,,	5.00
13.	26.XII. 1936 року - Сарахманівна Ганна	,,	5.00
14.	25.XII. 1936 року - Зембілівна Софія	,,	10.00
15.	25.XII. 1936 року - Цепеняк Василь	,,	10.00
16.	25.XII. 1936 року - Кубай Федір	,,	15.00
17.	11.I. 1937 року - Скирко Семен	,,	10.00
18.	31.I. 1937 року - Муринка Петро	,,	10.00
19.	11.III. 1937 року - Глова Матвій	,,	5.00
20.	13.IV. 1937 року - Саган Марія	,,	50.00
21.	13.IV. 1937 року - Дуда Дмитро із Сен-Прі	,,	30.00
22.	15.V. 1937 року - зі збірки на весілля Гладина П.	,,	39.50
23.	1.VI. 1937 року - Герєга Михайло	,,	5.00
24.	11.VI. 1937 року - Демик Ярослав	,,	10.00
25.	10.VI. 1937 року - Муринка Петро	,,	25.00
26.	10.VI. 1937 року - Савич Андрій	,,	25.00

разом 9229.20

І н ш і п о ж е р т в и.

27.	14.VI. 1936 року - Целебринський Григорій на українських дітей у Франції	-	10.00
28.	9.VII. 1936 року - Він же не безробітних	-	4.00
29.	9.VII. 1936 року - Гетанжська Просвіта на Прапор Гром.	150.00	
30.	9.VII. 1936 року - Вона ж на Робітничий Дім у Львові	50.00	
31.	28.VIII. 1936 р. - Леськів Осип на Громаду	-	8.00
32.	28.VIII. 1936 р. - Від невідомого на допомогу членові Президії П.Смукові у війську	50.00	
33.	23.IX. 1936 р. - Бондарєва А. на укр. дітей у Франц.	10.00	
34.	28.IX. 1936 року - Гетанжська Просвіта на Франковий дім у с. Нагуєвичях	-	50.00
35.	16.XI. 1936 року - Жила Дмитро на укр. дітей у Франц.	20.00	
36.	30.XI. 1936 року - Просвіта в Труа на інвалідів	50.00	
37.	30.XI. 1936 року - Мшанецька Марія на Громаду	-	20.00

38.	29. I.	1937 року - Корбейська Філія голові Громаді замість квітів на ювелей	30.00
39.	31. I.	1937 року - Теж од Ксхмана Андрія	5.00
40.	22. II.	1937 року - Герус Мих. на укр. діти у Фран.	15.00
41.	2. III.	1937 року - Шерба Текля на укр. діти	6.00
42.	16. IV.	1937 року - Льонжмезонська Просвіта, збірка на читальню в с. Ценів, Коломийського повіту	439.00
43.	15. V.	1937 року - Зі збірки на весілля Гладина Петра на читальню в с. Чорний Ліс, Збараз. пов.	100.00
44.	21. VI.	1937 року - Збірка Шмотолохи Андрія на читальню в с. Підзвіринець, повіт Рудки	88.00
45.		Муринка Петро на Бюро Взаємности	25.00
46.		Савич Андрій на бюро Взаємности	25.00

Н о в е п о д р у ж ж а .

Українець-легіонер, Гладин Петро, родом із с. Чорний Ліс, Збаражського повіту, відбувши 5 років військової служби в чужинецькому легіоні в Африці, в осени минулого року прибув до Парижу, де відразу вписався в члени Громади, довгий час перебував без праці. Під час пошуку праці, зазнав він з укр. дівчиною Катериною Гембарою, родом із с. Чернухів, повіту Рудки, що працювала в околицях Парижу. В скорому часі він її і застав і вона теж уписалась у члени Громади. Але постановив шлюб доти не брати, заки не буде мав ситуації і не знайде праці. Минуло ще пару місяців заки знайшов працю на заводі свічок і мила у паризькому передмісті Кліші. З цього часу справа зі шлюбом і була вирішена, почалась підготовка, на день котрого й визначено суботу 15. V., як є під Зелені Святи. Вже зранку почався рух в осідкові Громади, куди зібрались молоді, боляри, дружки, кривні і гості, переважно члени Централі Громади з родинами. Чотири автомобілі відвезли зібраних до Меріі 13-го арондисмана, де і відбувся горожанський шлюб та привітання і поздоровлення для молодих од Президії і присутних.

В Парижі, на березі Сени, в Латинському Кварталі, напроти величавої паризької катедралі, в глибокій закутині приховалась сама старожитна в Парижі церквця, історично вже відома з 5-го століття, церква Бідного Юліяна. Років 60 перед цим цю церкву передано паризькій греко-католицькій парахвії й обернуто її в уніяцьку. До неї з Меріі й приїхав шлюбний похід, де й відбувся вже церковний шлюб, після чого в мальовничих групах всі зібрались тут же на садковій площі імені Вівяні Рене, де український фотограф З. Безуглий зробив декілька фотографувань, частину на тлові цієї церквці, а частину на тлові паризької катедралі.

Весільний обід і саме весілля відбулось у давній салі зібрань нашої Громади: 22, рю Барро. Перейшло воно в надзвичайному піднесенню, радості та веселощах. Голова Громади виголосив пару промов на привітання і поздоровлення. Музика, співи, танці не вгаючи тривали до пізньої ночі. Під час весілля переведено збірку на народню ціль, котра дала 139 фр. 50 сан., з котрої визначено 100 фр. на допомогу читальні в рідному селі молодого: Чорному Лісі, а решту - 39 фр. 50 сан. на Фонд Друкованого Слова у Франції.

Президія Громади складає молодій парі наших членів належне поздоровлення й побажання любови, щастя й добробуту на новому життєвому шляхові.

Дружина члена Громади Бочульського Федора, що померла в суботу 22. V. ц. р. Поховано 24. V. 1937.

НА ПОШАНУ ПОМЕРШОМУ. Випадково довідалися в Просвіті в Труа, що в місцевому шпиталі є хтось хорий з українців, відвідали його і знали, що це один українець Василь Смух, що безробітний, змушений і хорий, в безсилі стани і

був покладений до шпиталю. Просвіта заопікувалася ним, часто її члени й-го там одвідували, розважали, як могли, підтримували на душі, приносили на читання книжки. В. Омук не видужав і помер тут же в шпиталю. Просвіта влаштувала похорон і на впорядкування перевела збірку, котру склали по 5 фр.: Зборовський Г., Ференць М., Криль С., Наконечний І., Федор, Бондар С., Гнідашевський С., Левусь М., Огновська А., Демчук А., Зубик П., Кліш Юрій, Звальський І.; по 3: Маречко М., Гричишин, Бакай М., Кабан М., Лисенко М., Борсук Ю., Луцько Т., Мілян Ю., Фігель І., Костарева М., Кіт Т.; по 2: Карпа М., Баран Д., Кириєнко П., Яремко Д., Рокицький Д., Душка Р., Маречко М., Кліш В., Мельник І., Мишишин В., Кузьма І.; по 1: Кліш І., Сидор А. Разом - 122 франка.

М о н б е л і я р с ь к а Ф і л і я .

ГРУЗИНСЬКЕ СВЯТО. Містечко Сошо. В суботу 29. V. в грузинському Народньому Домі вже зраня рух. Грузини, українці, вільні козаки, по святоч-но вбраному, мужчини й жінки наповнюють велику салю, гарно прибрану пор-третами, прапорами і гербами цих трох народів, місцеві колонії котрих спільно і спільними силами під зарядом одного Комітету, складеного по 2 представника від кожної групи, обходять 19-ти-літню річницю проголошен-ня самостійности Грузії. В 10 г. сала вже наповнена, за президіяльним сто-лом: голова місцевої грузинської громади В. О. Бакрадзе, отаман місцевої організації «Вільних Козаків» І. О. Тищенко і ген. Глушенко й спеціально прибувши з Парижу на Свято на запрошення Комітету: А. І. Чхенкелі, колиш-ній член російської державної думи і грузинський посол при уряді Фран-ції, Е. Такаїшвілі, професор історії та археології, старець у віці 75 ро-ків та голова нашої Громади М. Ю. Шаповал.

Повздож і попереки салі вгорі попротягнуті на перехрест довгі ки-тиці різнобарвних папірчиків національних кольорів всіх трох націй ра-зом з французькими, а кожний з публіки зліва на грудях має поприщеплю-вані маленькі розетки теж трох національних барв.

Свято відчинив В. О. Бакрадзе, вшановано вставанням і хвилиною мов-чанья в пам'ять борців за Грузію, за чергою хор кожної нац. групи проспіву-вали народні і революційні гимни. З промовама за чергою виступали від грузин: А. І. Чхенкелі, Е. Такаїшвілі, В. Бакрадзе, С. Тшіракадзе, від козаків-І. Тищенко, а українців: М. Шаповал. Помимо тем на Свято, в промовах говори-лось і про сучасне становище уяремлених народів під Москвою. А голова Громади для укр. сторони в коротьких рисах подав про Грузію та історію її поневолення Росією. Так Свято й переходило, промова за промовою, спі-вами груповими і деклямаціями. Між иншим, гарно продеклямувала молода дружина Гайдучкова, що недавно переїхала до району Філії.

Коло полудня Свято закінчилось. Всі зібрались на подвіррю і тут спільно й сфотографувались. В першій годині розпочався спільний обід-банкєт. Приняло участь - звише 100 осіб. Тривав до 6 г. вечора і перехо-див також у промовах, співах, деклямаціях. Промовляли тіж особи, що і пе-ред обідом та де-кілько нових, а з них грузин, бувший студент укр. уніве-рситету в Празі В. Емухварі. Гарну промову на банкєті виголосив М. Шапо-вал, спочатку окреслив що таке нація, відтак говорив про зародження на-ціональних рухів у світі, а зокрема на сході Європи. Після банкєту,

з 9 г. вечора тут же в салі баль усіх трох національних колоній, що переходив у веселощах і танцях, загальних і народних кожної національ-ної групи, як свідоцтво братання їх між собою.

Залишався голова Громади в Сошо ще 5 днів, присвятивши їх цілком справам Філії, відбував наради з органами керування, переводив розмови з окремими членами, відвідував їх на дому, вирішував конфлікти і непоро-зуміння, налагоджував філіяльні справи, а головним чином, це справа будови Народнього Дому, котрім найбільше вдіялось часу, висвітлювались і зясо-вувались всякі положення дотично будови та Фонду будови. А по вечерам у-же відбувались сходи членів, на котрих голова Громади виступав з про-мовама на теми організаційні, біжучі, подавав інформації і практичні по-ради та вказівки.

Сама актуальна річ у Філії, це будова Народнього Дому, що вимагає від Філіяльної Ради напруженої й рівної праці. А поскільки один її член Гайдукевич Олексій захорів і зараз є у Страсбурзі в шпиталю, а другий - її секретар Микола Шевчук попрохав на два місяці звільнення, то щоб діяльність Ради не ослаблялась, на цей час Раду поповнено і зараз вона ділає в такому складі: Дармохід Ілля - голова Філії, Витвицький Осип - секретар, Чіх Іван - скарбник і члени її: Онишко Степан і Герун Пилип.

З особливих новин у Філії, а це, що Онишко С. на придбаному кавалкові землі збудовав власний дім у 4 покої вартости 25.000 фр., а Шевчук М. за таку ж суму купив собі дім.

О г о л о ш е н н я :

САНСЬКА ПОВІТОВА ФІЛІЯ в неділю 4-го липня влаштовує до м. Сансу, департаменту де л-Іон, приїзд голови Української Громади у Франції Миколи Шаповала, котрий на зборах виступить з прилюдним викладом на тему: В і й н а й р о л я У к р а ї н и в н і й. У викладі буде виложено: 1. Загальне становище в світі, 2. Можливі сторони у війні, 3. Становище українців на випадок війни. Вступ вільний для всіх. При вступі добровільні датки на покриття витрат улаштування викладу.

Після викладу тут же у салі Філія влаштовує прилюдний: У к р а ї н с ь к и й Б а л ь - З а б а в у. Програма: танці загальні й танці укр. народні, музика, деклямації, сольові і групові співи та самі різноманітні забави й розваги. Триватиме Баль-Забава через ніч до ранку.

Плата за вступ на Баль: чоловіки - 4 фр., а жовніри і дами - 2 фр. Відбудеться виклад і Баль у салі кавярні: 27, рю д-Альзас-Лорен.

ФІЛІЯ ІМ. ГРУШЕВСЬКОГО В БУРЖУ, департамент дю Шер. В неділю 4. VII. в салі зібрань Філії відбудуться річні загальні збори Філії, на котрих буде подано звіт за цілорічну діяльність і відбудуться вибори органів керування.

ГРИНЮК Іван, українець у Парижі, продає мотоциклетку на дві людини за 500 фр. Писати на адресу Громади для Гринюка Івана.

СОЦІОЛЮГІЯ УКР. ВІДРОДЖЕННЯ. Це маленька книжечка-брошурка, автором котрої є покійний Микита Шаповал. Вийшла вона з друку оце тільки що. Дуже гарна і приступно написана. Продається в Книгарському Кіоскові Громади. Ціна - 3 фр. Писати по замовлення на адресу Громади.

БЮРО ГРОМАДИ відчинено що-дня. Але тільки з 9 год. ранку. Не раніше.

С м е р т ь :

В квітні місяці ц.р. помер у краю батько голови Жіночої Громади Анастасії Бондаревої.

В травні місяці ц.р. помер у краю 5-ти-літній синок члена Громади Браткова Романа, котрого батьки із-за кризи, з недостачі заробітків три роки перед цим відвезли до Галичини, до родичів.

ВІД ПРЕЗИДІІ ГРОМАДИ. В цьому році із-за великої навали праці в Централі, вийшло досі тільки два числі Вістника Громади, а це буде третє. Зогляду на це багато матеріалів із життя наших організацій так і зістали не вміщені. Дальше передбачається, що Вістник частіше стане виходити і хоч і не всі матеріяли будуть уміщені, але про головніші і важніші менти життя філій буде то все вміщено.

ЧАСТО трапляється, що надсилаючи переказами гроші до Громади, на переказах не позначають які то самі гроші надсилаються. А сповіщення в листах часто запізнюються. Треба завжди на переказах зазначати, які це гроші і нащо надсилаються.

Le Gérant: Paul SMOUK.

Im.: Siège de l'Association Ukrainienne en France,
31, Rue des Cordelières, P A R I S - 13ème.